

Rapport

Hoe veilig is Alkmaar?

Benchmark gemeente Alkmaar
op basis van Veiligheidsmonitor 2012-2023

Samenvatting (1)

Aanleiding

Om een beeld te krijgen van de ontwikkeling van overlast, slachtofferschap en veiligheidsbeleving heeft de gemeente Alkmaar aan Ipsos I&O gevraagd een benchmarkanalyse uit te voeren op basis van de Veiligheidsmonitor. In dit rapport worden de belangrijkste ontwikkelingen op deze drie thema's in de periode 2012-2023 beschreven. Alkmaar is daarbij vergeleken met:

1. Een referentiegroep van 32 gemeenten die een inwonersaantal hebben van boven de 100.000, verder genoemd 100.000+ gemeenten. Hiervan is Amsterdam de grootste met meer dan 870.000 inwoners en Deventer kleinste met net iets meer dan 101.000 inwoners.
2. Nederland.

Vanwege een methodebreuk in de opzet en uitvoering van de Veiligheidsmonitor zijn de cijfers van 2012-2019 opnieuw berekend met behulp van omrekenfactoren. De gecorrigeerde cijfers voor 2012-2019 in dit rapport kunnen dus afwijken van de resultaten die in eerdere (trend-)rapportages zijn beschreven.

Leefbaarheid vergelijkbaar met 100.000+ gemeenten en Nederland

Inwoners van Alkmaar geven in 2023 gemiddeld een 7,5 als rapportcijfer voor de leefbaarheid in hun woonbuurt. Dit is vergelijkbaar met het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten en Nederland. In Alkmaar is het oordeel over de leefbaarheid sinds 2012 relatief stabiel gebleven. Over de fysieke kwaliteit van de woonomgeving zijn Alkmaarders even tevreden als in de referentiegebieden. Op het gebied van sociale kwaliteit scoort Alkmaar beduidend beter dan de 100.000+ gemeenten, en gelijk aan het landelijke gemiddelde.

De tevredenheid van Alkmaarders over de aanpak van leefbaarheid en veiligheid door de gemeente is vergelijkbaar met het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten en Nederland, de trend over de afgelopen jaren is ook vrijwel gelijk.

Trend fysieke verloedering in Alkmaar positiever dan landelijk

Sinds 2015 is er een gestage daling in de ervaren overlast van fysieke verloedering in Alkmaar. Landelijk zien we dezelfde beweging, maar in Alkmaar is de overlast sterker gedaald. Waar in 2015 inwoners van Alkmaar nog vaker overlast ervoeren dan landelijk, is dat in 2021 en 2023 juist minder. Overigens is de fysieke verloedering in 2023 (18% ervaart zelf veel overlast) niet verder gedaald ten opzichte van 2021 (17%).

Sociale overlast heeft in Alkmaar over de afgelopen jaren een grillig verloop, met veel af- en toenamen, maar in 2023 zit de ervaren overlast (14%) op hetzelfde niveau als in 2012 (13%). De sociale overlast is in Alkmaar gelijk aan het Nederlands gemiddelde, maar lager dan gemiddeld in de 100.000+ gemeenten.

Verkeersoverlast was in een groot deel van de periode in Alkmaar hoger dan het landelijk gemiddelde, maar in 2021 en 2023 is het verschil beperkt.

Samenvatting (2)

Stijging in algemene onveiligheidsgevoel

In het algemeen voelt 37 procent van de Alkmaarders zich wel eens onveilig. Dit is een duidelijke toename ten opzichte van 2021 (33%) en daarmee zit Alkmaar tussen het landelijk gemiddelde (35%) en dat van de 100.000+ gemeenten (39%) in.

Als het gaat om de onveiligheid in de buurt, is er sprake van een stabiel onveiligheidsgevoel. In Alkmaar voelen evenveel inwoners zich weleens onveilig in de buurt als landelijk, maar minder dan gemiddeld in de 100.000+ gemeenten. Dit beeld zien we voor het grootste deel van de periode 2012-2023.

Het rapportcijfer van inwoners voor de veiligheid in de buurt kent in Nederland een gestaag stijgende lijn. In Alkmaar is het cijfer juist heel stabiel, met alleen een stijging (van 7,1 naar 7,4) in 2017 en daarna geen ontwikkelingen meer.

Toename traditionele vormen van criminaliteit in 2023 na lange daling

In 2023 is sprake van een toename in slachtoffers van traditionele vormen van criminaliteit. Dit komt vooral doordat er meer slachtoffers zijn van vermogensdelicten (van 7% naar 12%). Het aantal slachtoffers van geweldsdelicten en vernielingen is nagenoeg gelijk gebleven. Met uitzondering van vernielingen zijn de trends in slachtofferschap steeds gelijk aan het landelijk gemiddelde en het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten. Bij vernielingen had Alkmaar tussen 2012 en 2016 een stijging, pas sinds 2017 volgt het slachtofferschap vernielingen in Alkmaar de landelijke (dalende) trend.

Online criminaliteit komt vaker voor in Alkmaar dan in andere 100.000+ gemeenten en landelijk

Het aantal slachtoffers van online criminaliteit ligt in Alkmaar (20%) boven het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten en Nederland (beide 16%). Ook ten opzichte van de vorige meting in 2021 (17%) is de online criminaliteit in Alkmaar gestegen terwijl deze in de 100.000+ gemeenten is gedaald en in Nederland gelijk is gebleven. Vooral oplichting en fraude is gestegen (van 9% naar 12%). Dit is de meest voorkomende vorm van online criminaliteit gevolgd door hacken (8%). Online bedreiging of intimidatie (4%) komt minder vaak voor.

Tevredenheid over contact met de politie in Alkmaar is hoog

De tevredenheid over het functioneren van de politie fluctueert in Alkmaar over de jaren heen. In 2023 (38%) is deze in lijn met het landelijk gemiddelde (36%) en het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten (37%).

In Alkmaar heeft 29 procent van de inwoners in de meting van 2023 contact gehad met de politie in het afgelopen jaar. Inwoners zijn over het algemeen (zeer) tevreden over het laatste contact met de politie dat zij hebben gehad (75%), dit is een toename ten opzichte van 2021 (58%). Het is ook hoger dan het landelijke gemiddelde en het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten.

Inhoudsopgave

Inleiding	5
---------------------------	---

LEEFBAARHEID

Fysieke kwaliteit	7
Sociale kwaliteit	8
Leefbaarheid	9
Functioneren gemeente	10

OVERLAST

Verloedering	11
Sociale overlast	12
Verkeersoverlast	13

Toelichting

De inhoudsopgave is klikbaar.

Op elke pagina is een knop 'Terug naar inhoudsopgave' weergegeven, waarmee u terugkeert naar deze pagina.

VEILIGHEIDSBELEVING

Onveiligheidsgevoel in het algemeen	14
Onveiligheidsgevoel in de buurt	16
Veiligheid in de buurt	18

SLACHTOFFERSCHAP

Slachtofferschap totaal	19
Traditionele criminaliteit	20
Gewelddelicten	21
Vermogensdelicten	22
Vernielingen	23
Online criminaliteit	24

OPTREDEN POLITIE

Tevredenheid laatste politiecontact	25
Functioneren politie	26

Bijlage 1: omrekenfactoren	27
--	----

Inleiding (1)

Achtergrond

Om een beeld te krijgen van de ontwikkeling van overlast, slachtofferschap en veiligheidsbeleving in Alkmaar in vergelijking met de rest van Nederland heeft de gemeente Alkmaar aan Ipsos I&O gevraagd een benchmarkanalyse uit te voeren op basis van de Veiligheidsmonitor. De Veiligheidsmonitor is een landelijk terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid, gemeenten en politie. Vanaf 2017 wordt het onderzoek tweejaarlijks uitgevoerd.

Methode

De resultaten van de Veiligheidsmonitor zijn gebaseerd op een grootschalig steekproefonderzoek onder de Nederlandse bevolking van 15 jaar en ouder (in particuliere huishoudens). De steekproef is getrokken uit de Basisregistratie Personen (BRP) van elke gemeente. In tabel 1 is de respons in Alkmaar per meetjaar weergegeven. Voor een verdere verantwoording van het onderzoek wordt verwezen naar het [landelijke rapport](#) van de Veiligheidsmonitor.

Tabel 1 – Respons Alkmaar per meetjaar

Meetjaar	Respons	Meetjaar	Respons	Meetjaar	Respons
2012	397	2015	328	2019	381
2013	891	2016	363	2021	405
2014	377	2017	377	2023	361

Trendbreuk

In 2021 is er sprake van een methodebreuk in de uitvoering van de Veiligheidsmonitor. Zo is het niet langer mogelijk om de vragenlijst op papier in te vullen en is het telefonisch motiveren van respondenten afgeschaft. Verder zijn er aanzienlijke wijzigingen in de vragenlijst doorgevoerd. Hierdoor zijn de uitkomsten van 2023 niet vergelijkbaar met de metingen tussen 2012 en 2019, tenzij er gebruik wordt gemaakt van zogenoemde omrekenfactoren van het CBS.

Indicatoren

Van de 17 indicatoren die de gemeente Alkmaar eerder heeft gebruikt in de benchmarkanalyse 2012–2019, zijn er voor 13 indicatoren omrekenfactoren beschikbaar. Voor 2 indicatoren (schaalscore beschikbaarheid en functioneren politie in de buurt) is een vervangende indicator gevonden. Bij 2 indicatoren (overlast totaal en slachtofferschap online criminaliteit) zijn er geen omrekenfactoren of vervangende indicatoren beschikbaar. Overlast totaal is niet in deze benchmarkanalyse meegenomen. Voor online criminaliteit zijn alleen de resultaten van 2021 en 2023 weergegeven. Ten slotte is een indicator toegevoegd (tevredenheid aanpak gemeente m.b.t. leefbaarheid en veiligheid), omdat dit cijfer een duidelijke relatie heeft met de inzet van de gemeente op dit terrein.

In bijlage 1 is een overzicht van de omrekenfactoren opgenomen.

De gecorrigeerde cijfers voor 2012–2019 in deze notitie kunnen dus afwijken van de resultaten die in eerdere (trend-)rapportages zijn beschreven.

Inleiding (2)

Analyse en rapportage

In dit rapport wordt de gemeente Alkmaar vergeleken met het gemiddelde in de 100.000+ inwoners gemeenten. Deze gemeenten zijn wat betreft bevolkingsomvang en stedelijke problematiek goed vergelijkbaar met Alkmaar. Verder worden de resultaten van Alkmaar afgezet tegen de landelijke cijfers.

Bij het interpreteren van trends worden per gebiedsniveau de volgende vuistregels gehanteerd:

- **De gemeente:** er is sprake van een ontwikkeling als het verschil tussen twee opeenvolgende meetjaren 3 procentpunt of groter is (bij percentages) en 0,3 punt of groter (bij rapportcijfers en indicatoren). Ook bij de vergelijking van de uitkomsten tussen de gemeente Alkmaar en de referentiegemeenten wordt deze vuistregel gehanteerd.
- **Gemiddelde 100.000+ gemeenten:** er is sprake van een ontwikkeling als het verschil tussen twee opeenvolgende meetjaren 2 procentpunt (bij percentages) of 0,2 punt (bij rapportcijfers en indicatoren) of groter is.
- **Nederland:** er is sprake van een ontwikkeling als het verschil tussen twee opeenvolgende meetjaren 1 procentpunt of groter is (bij percentages) en 0,1 punt of groter (bij rapportcijfers en indicatoren).

Er is voor deze gradaties gekozen, omdat deze het dichtst in de buurt komen van de standaard betrouwbaarheidsmarge van de resultaten per gebiedsniveau.

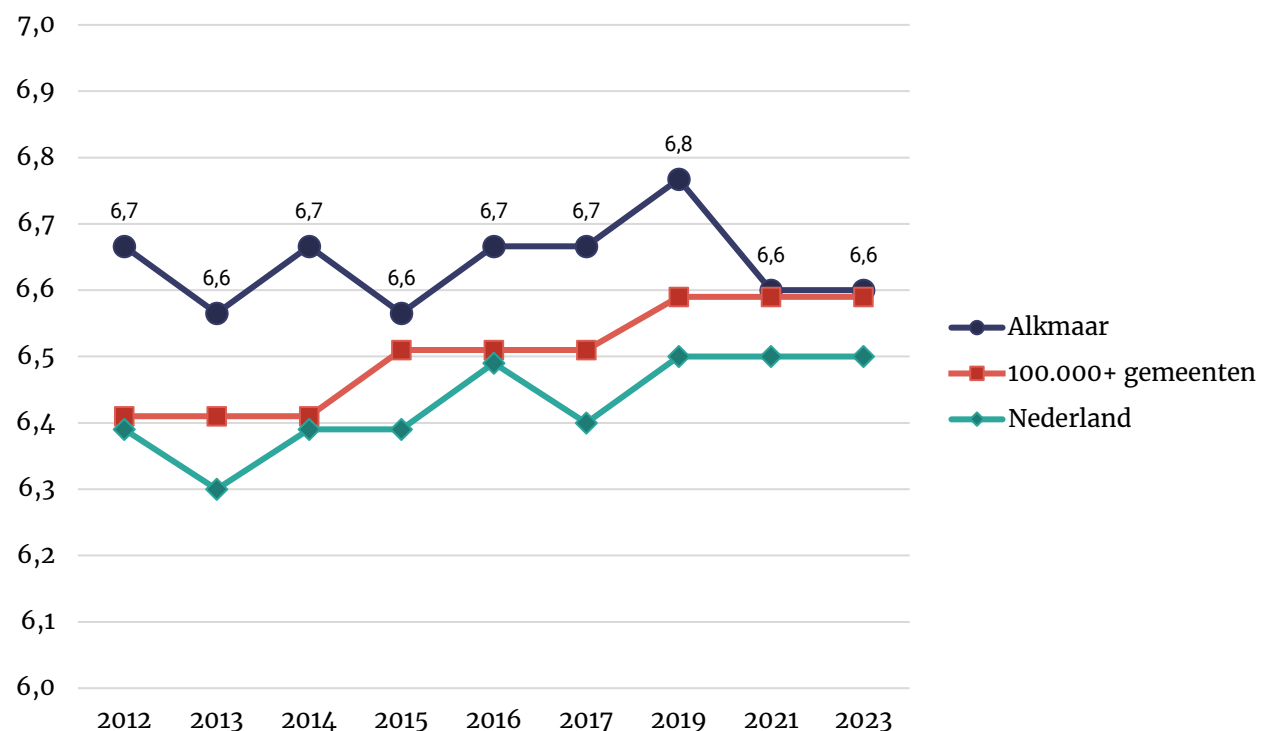
In de trendfiguren zijn steeds alleen de uitkomsten van Alkmaar voorzien van labels.

Fysieke kwaliteit

De schaalscore voor fysieke kwaliteit is berekend op basis van het oordeel over vijf fysieke voorzieningen: 1) straatverlichting; 2) onderhoud van stoepen, straten en pleintjes; 3) onderhoud van plantsoenen en parken; 4) speelplekken voor kinderen en 5) voorzieningen voor jongeren. Hoe hoger de score, des te positiever inwoners zijn over de kwaliteit van de aanwezige fysieke voorzieningen.

Sinds 2012 is de tevredenheid over de fysieke voorzieningen min of meer stabiel gebleven in Alkmaar (figuur 1). Verder ligt de tevredenheid over de fysieke voorzieningen in Alkmaar sinds 2012 steeds boven het landelijke gemiddelde, hoewel het verschil sinds 2021 maar beperkt is (0,1 punt verschil). Tot 2021 scoorde Alkmaar ook hoger ten opzichte van het gemiddelde van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners, sinds 2021 is er echter geen verschil meer in de tevredenheid over de fysieke kwaliteit tussen Alkmaar en de 100.000+ gemeenten.

Figuur 1 – fysieke kwaliteit (2012-2023)
(schaalscore 0-10)

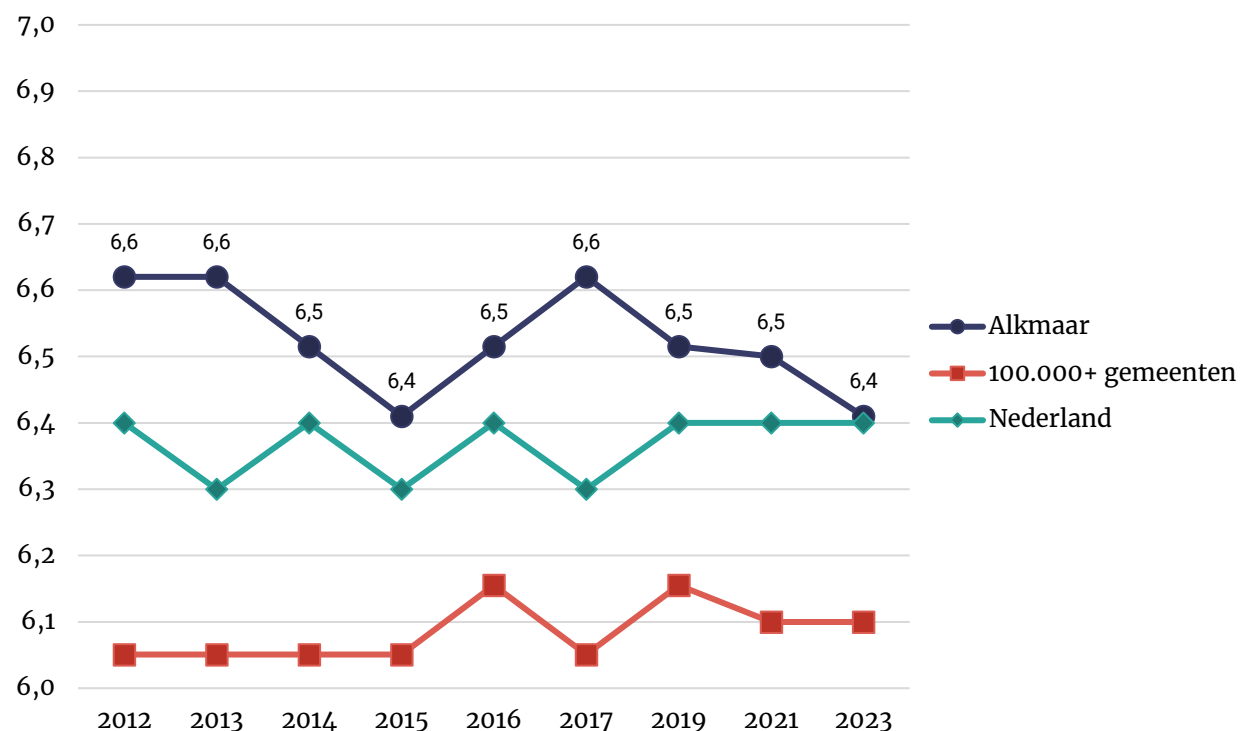

Sociale kwaliteit

De schaalscore voor sociale cohesie is berekend op basis van vier stellingen: 1) 'de mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om'; 2) 'ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen'; 3) 'ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is' en 4) 'de mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks'. Hoe hoger de score, des te positiever men is over de sociale cohesie in de eigen woonbuurt.

De sociale cohesie lag in Alkmaar tot 2021 boven het landelijk gemiddelde (figuur 2). In 2023 is er geen verschil meer, dit komt door een daling van de sociale cohesie in Alkmaar die in 2017 is ingezet. In 2023 ligt de sociale cohesie in Alkmaar op het laagste punt sinds 2015. De sociale cohesie in Alkmaar ligt nog wel boven het gemiddelde van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners.

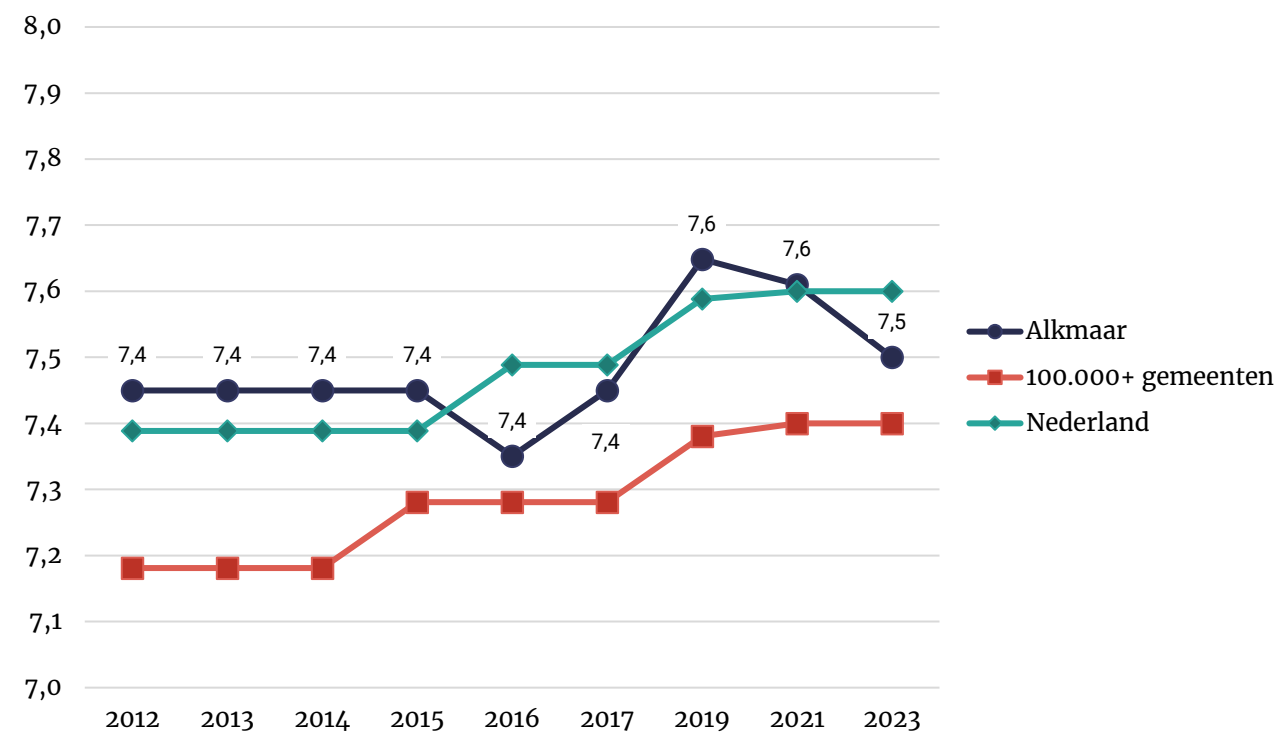
Figuur 2 – sociale cohesie (2012-2023)
(schaalscore 0-10)

Oordeel leefbaarheid

Inwoners van Alkmaar geven gemiddeld een 7,5 als rapportcijfer voor de leefbaarheid in hun woonbuurt. In Alkmaar is de ontwikkeling van de leefbaarheid grotendeels stabiel gebleven, met alleen in 2019 en 2021 een kleine piek naar boven (figuur 3). Waar het gemiddelde cijfer voor de leefbaarheid in de 100.000+ gemeenten in de meeste jaren lager lag dan dat van Alkmaar, is dit in 2023 nagenoeg gelijk.

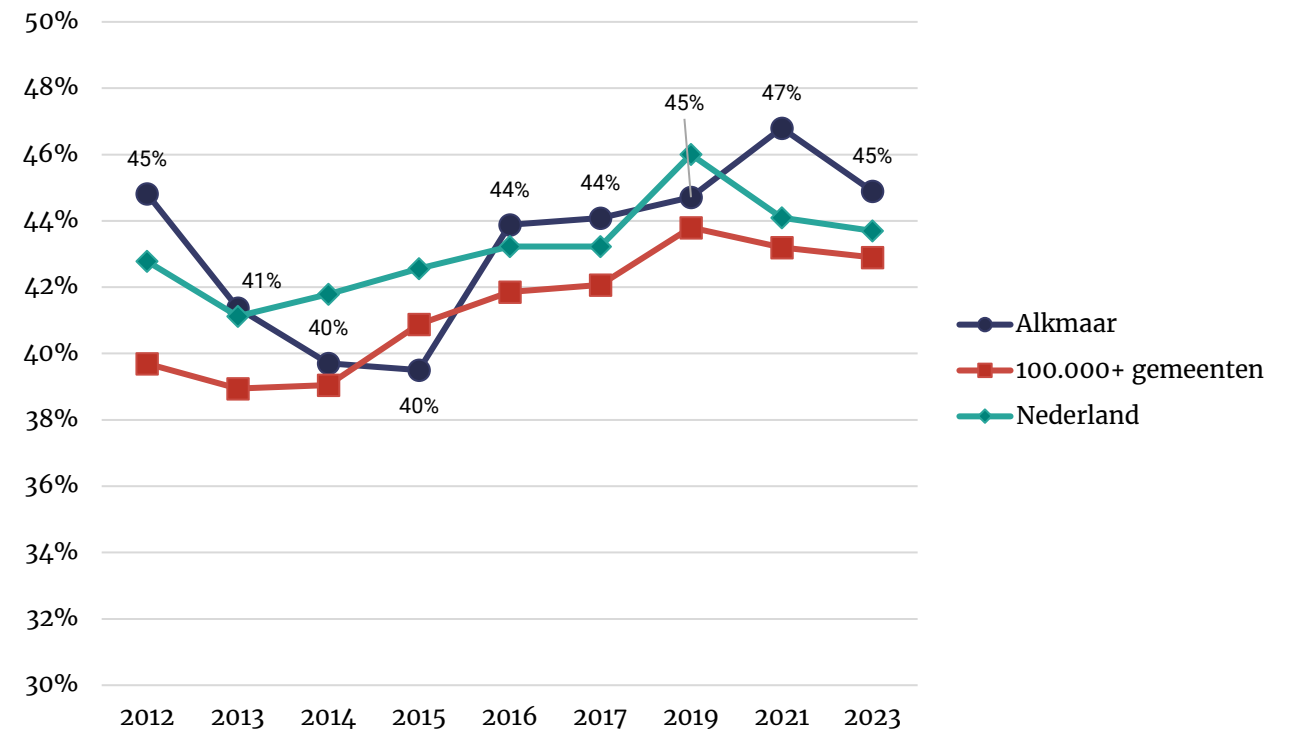
Figuur 3 – oordeel leefbaarheid woonbuurt (2012-2023)
(rapportcijfer 1-10)

Functioneren gemeente

Sinds 2015 is er een geleidelijke toename te zien in de tevredenheid over de aanpak van de gemeente voor leefbaarheid en veiligheid. Toch is er ten opzichte van 2021 een lichte daling ingetreden. Waar het percentage in 2021 nog 47 procent was, is het in 2023 nog 45 procent (figuur 4). Dit is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde en het 100.000+ gemeente gemiddelde van respectievelijk 43 en 44 procent. De trendlijnen tonen in grote lijnen ook dezelfde beweging voor Alkmaar, de 100.000+ gemeenten en Nederland.

Figuur 4 – aanpak gemeente leefbaarheid en veiligheid (2012-2023)
(% (zeer) tevreden)

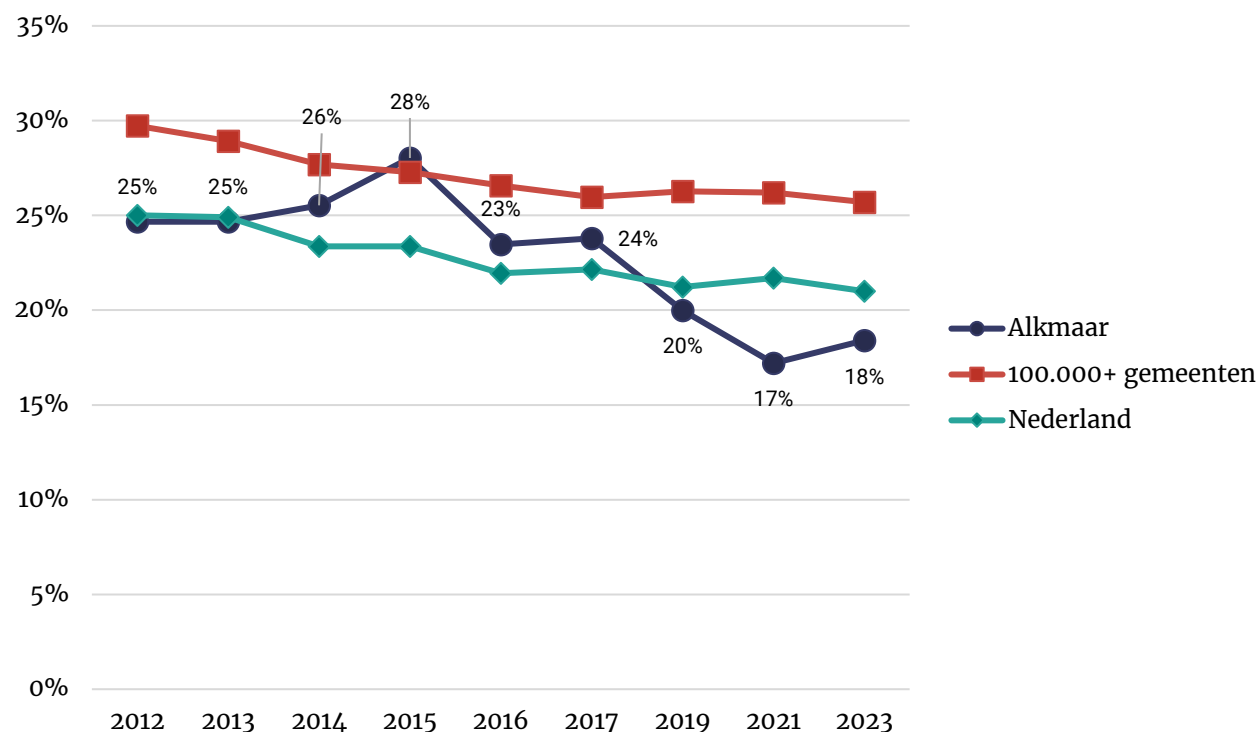

Verloedering

Fysieke verloedering omvat vier vormen van overlast: 1) overlast van hondenpoep; 2) rommel op straat; 3) bekladde muren of gebouwen en 4) vernieling van straatmeubilair.

De overlast van fysieke verloedering is in Alkmaar sinds 2015 gestaag aan het dalen (figuur 5). Dit is een beweging die in lijn is met de landelijke trend, maar in Alkmaar is de daling sterker. Waar in 2015 nog meer inwoners van Alkmaar (veel) overlast hadden van fysieke verloedering dan landelijk, zijn dat er in 2021 en 2023 in Alkmaar juist minder dan in Nederland. Met uitzondering van de periode 2014 – 2017 was de overlast van fysieke verloedering in Alkmaar ook steeds lager dan gemiddeld in de 100.000+ gemeenten.

Figuur 5 – fysieke verloedering (2012-2023)
(% ervaart zelf veel overlast)

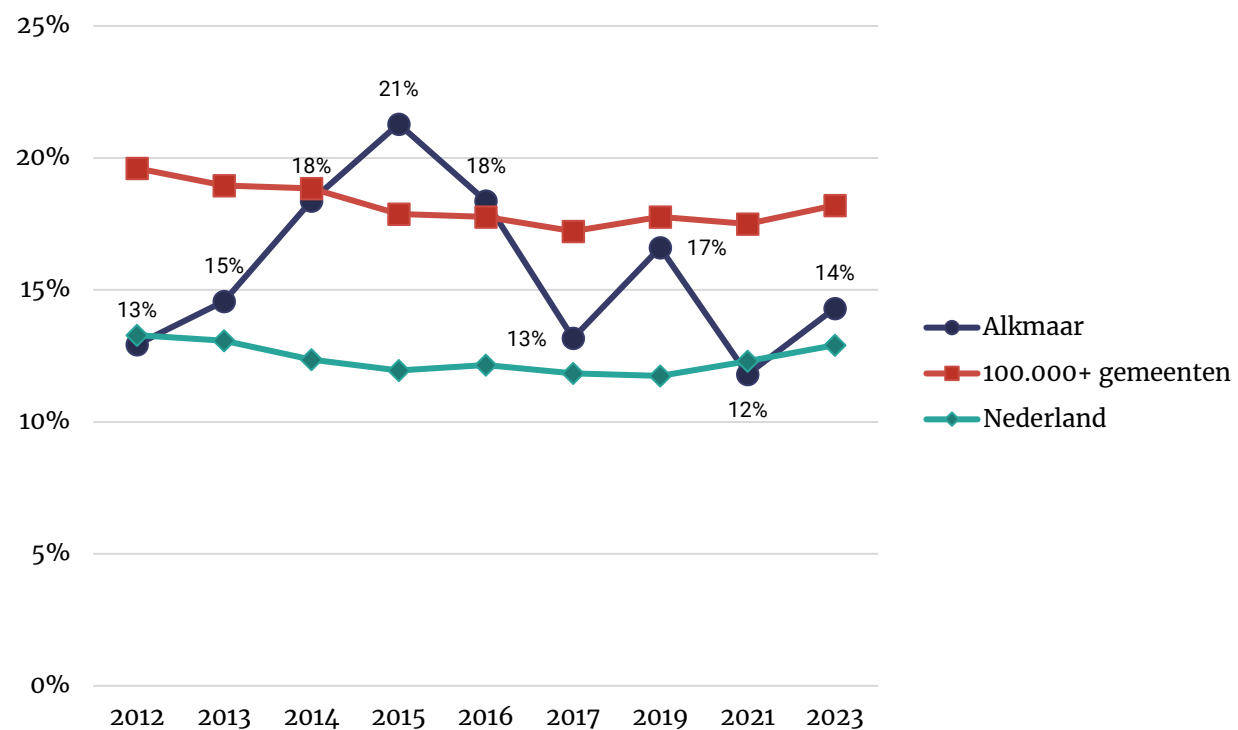
Sociale overlast

Bij sociale overlast gaat het om vier vormen van overlast:
1) rondhangende jongeren; 2) buurtbewoners; 3) dronken mensen op straat en 4) het lastig vallen van mensen op straat.

De mate van sociale overlast die inwoners van Alkmaar in 2023 ervaren (14%), is vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde (13%), maar significant kleiner dan in de 100.000+ gemeenten (18%).

Het beeld over de langere termijn is voor Alkmaar wel minder stabiel dan landelijk en ook minder dan het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten. Tussen bijna elke meting is er in Alkmaar sprake van een significante toe- of afname in sociale overlast, maar uiteindelijk ligt de sociale overlast in 2023 weer op hetzelfde niveau als in 2012/2013.

Figuur 6 – sociale overlast (2012-2023)
(% ervaart zelf veel overlast)

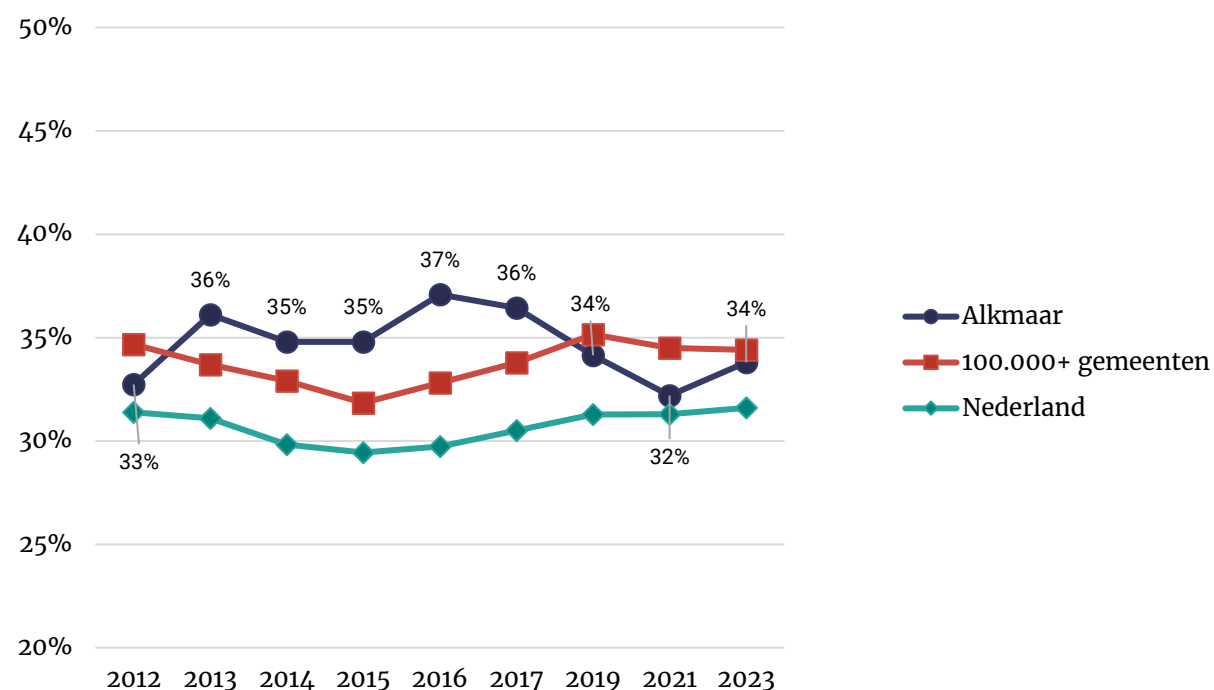
Verkeersoverlast

Bij verkeersoverlast gaat het om: 1) te hard rijden; 2) agressief gedrag en 3) parkeerproblemen.

In Alkmaar wordt evenveel verkeersoverlast ervaren als gemiddeld in de 100.000+ gemeenten (34%) en zo goed als evenveel als gemiddeld in Nederland (32%) (figuur 7).

De verkeersoverlast in Alkmaar is in 2013 wat lager dan in 2016, toen de verkeersoverlast op het hoogste niveau was (37%). Over het algemeen is het beeld vrij stabiel, met slechts beperkte ontwikkelingen tussen de metingen. Voor een groot deel van de periode lag de verkeersoverlast in Alkmaar boven het landelijk gemiddelde, maar in 2021 en 2023 is het verschil beperkt.

Figuur 7 – verkeersoverlast (2012-2023)
(% ervaart zelf veel overlast)

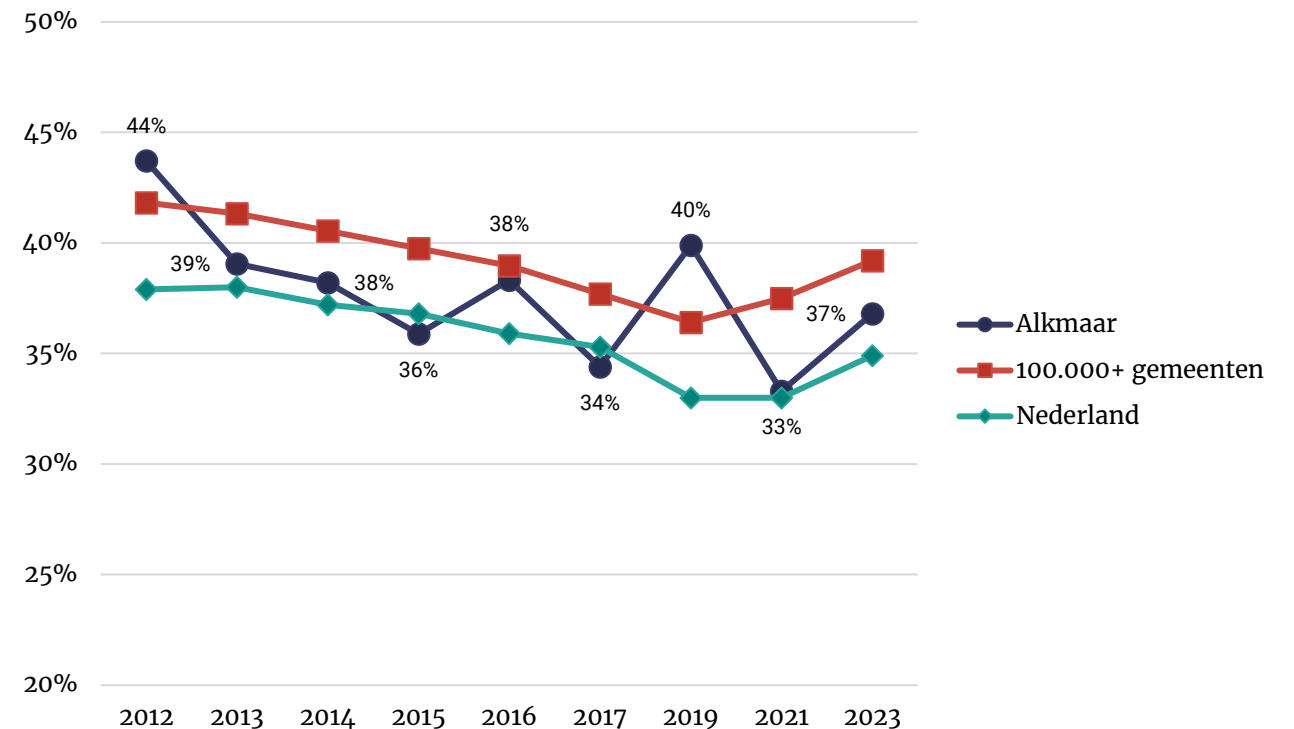

Onveiligheidsgevoel in het algemeen (1)

Van de inwoners van Alkmaar voelt 37 procent zich in het algemeen *wel eens* onveilig, een duidelijke toename ten opzichte van 2021, toen 33 procent zich onveilig voelde. Wat betreft het onveiligheidsgevoel bevindt Alkmaar zich precies tussen het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten (39%) en het landelijk gemiddelde (35%).

De stijging in onveiligheidsgevoel tussen 2021 en 2023 in Alkmaar is in lijn met de landelijke ontwikkeling. Dat geldt ook voor de dalende trend over de langere termijn vanaf 2012. Alkmaar heeft alleen in de metingen van 2016 en met name 2019 pieken gehad in het onveiligheidsgevoel die afweken van de trend.

Figuur 8 – ervaren onveiligheidsgevoel in het algemeen (2012-2023)
(% voelt zich wel eens onveilig)

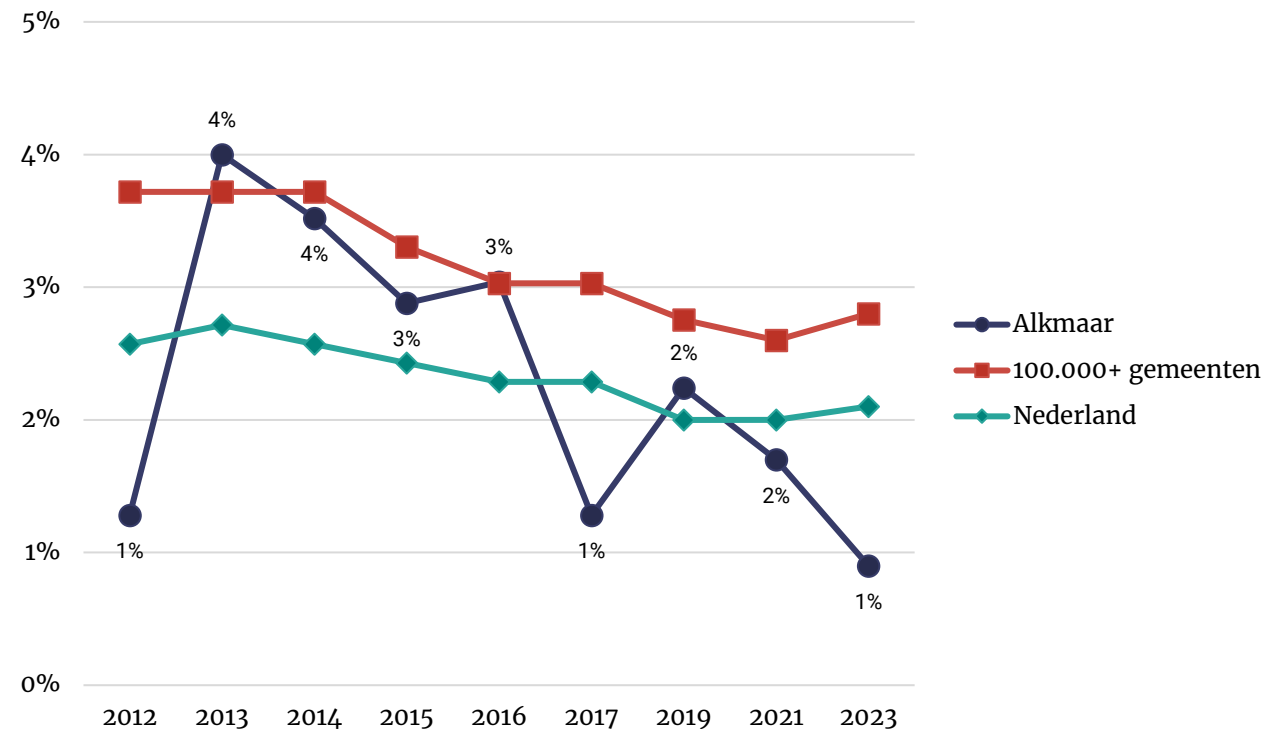

Onveiligheidsgevoel in het algemeen (2)

Het ervaren onveiligheidsgevoel kan ook worden uitgedrukt in het percentage dat zich *vaak* onveilig voelt. Iets minder dan één procent van de Alkmaarders zegt zich in het algemeen vaak onveilig te voelen. Dat is vergelijkbaar met het beeld in Nederland en de 100.000+ gemeenten (figuur 9).

In grote lijnen beweegt de trend in Alkmaar zich sinds 2013 in dezelfde richting als landelijk, maar bij deze kleine percentages zien kleine schommelingen (binnen de onzekerheidsmarges) er in de grafiek uit als grote verschillen, bijvoorbeeld de bewegingen tussen 2016 en 2019.

Figuur 9 – ervaren onveiligheidsgevoel in het algemeen (2012-2023)
(% voelt zich vaak onveilig)

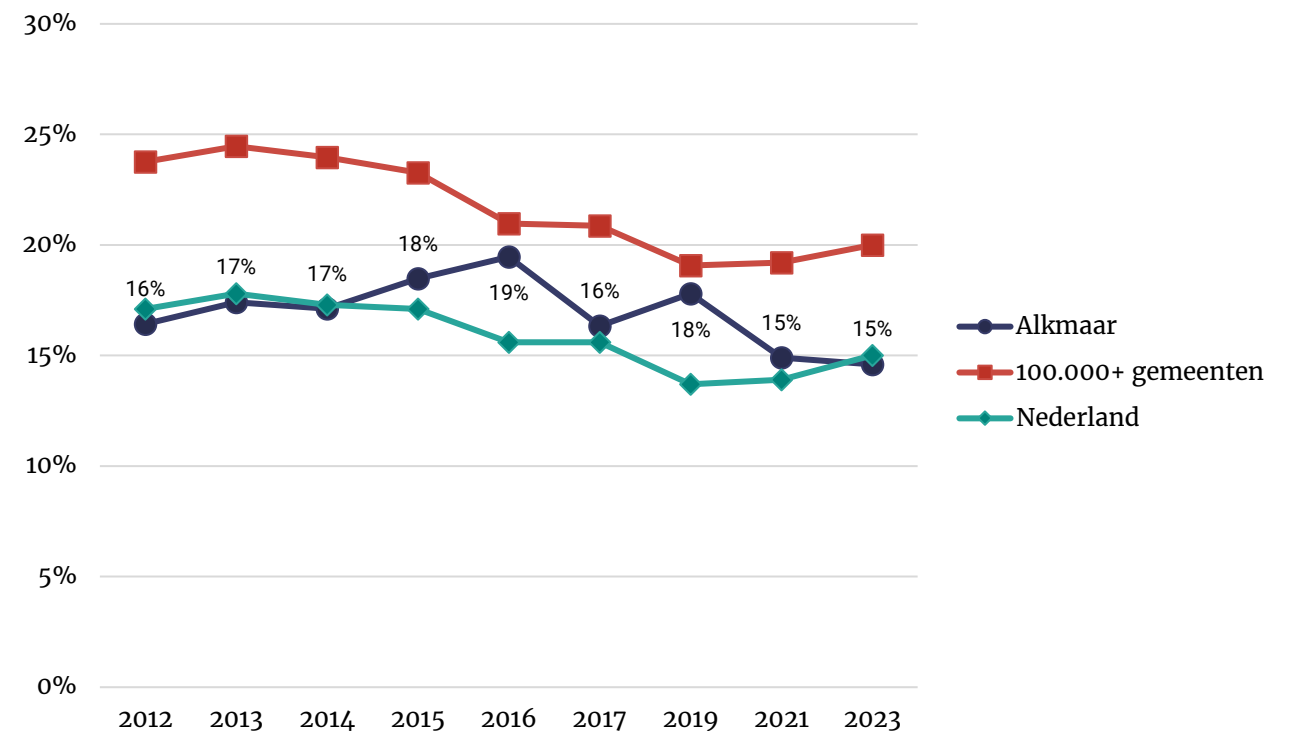

Onveiligheidsgevoel in de buurt (1)

Het onveiligheidsgevoel in de buurt is zowel in Alkmaar als in Nederland (15%) gelijk gebleven ten opzichte van 2021 (figuur 10). In Alkmaar is het percentage inwoners dat zich *wel eens* onveilig voelt in de buurt wel significant lager dan gemiddeld in de 100.000+ gemeenten (20%).

De trend in het ervaren onveiligheidsgevoel in de buurt in Alkmaar is vrij stabiel, waarbij het in 2023 wel lager is dan in 2016 toen het onveiligheidsgevoel op het hoogste niveau lag (19%). De trend in Alkmaar volgt niet altijd die van Nederland als geheel (in 2016 en 2019 bijvoorbeeld), maar in de meeste jaren is het onveiligheidsgevoel in de buurt in Alkmaar vergelijkbaar met landelijk, en lager dan gemiddeld in de 100.000+ gemeenten.

Figuur 10 – ervaren onveiligheidsgevoel in de buurt (2012-2023)
(% voelt zich wel eens onveilig)

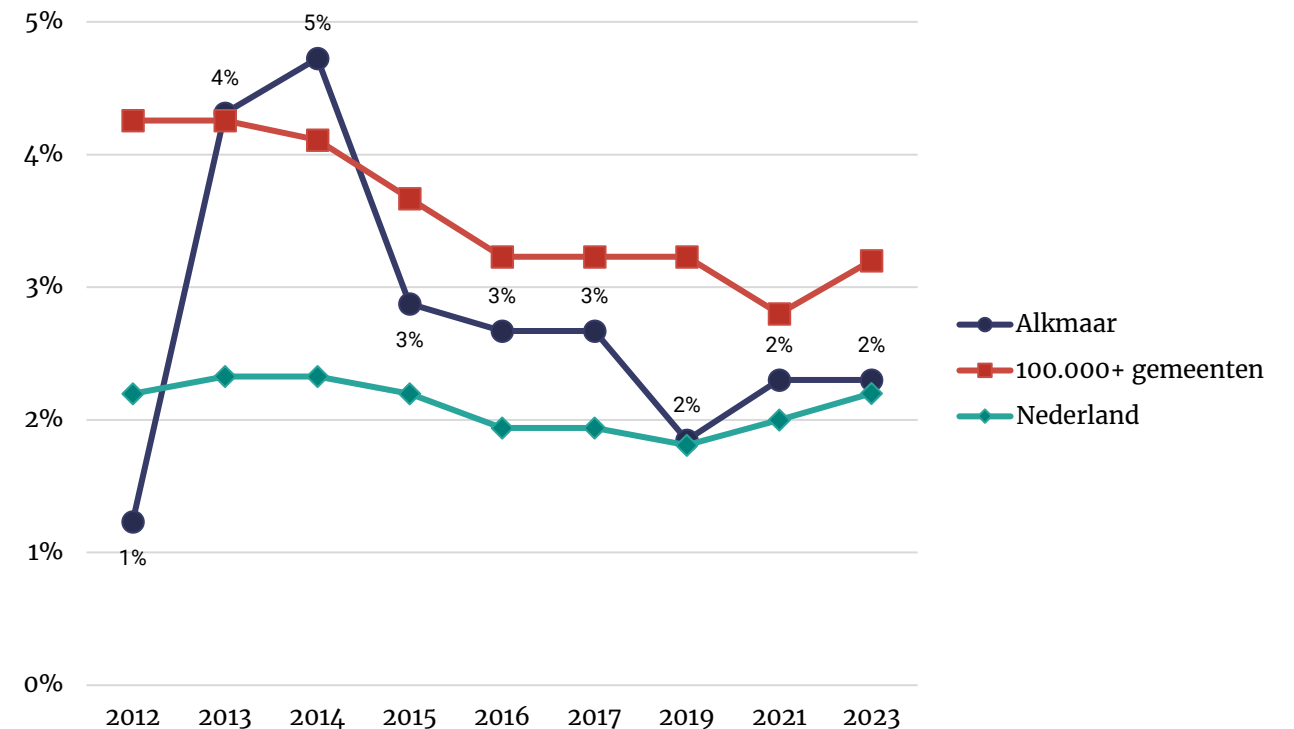

Onveiligheidsgevoel in de buurt (2)

Van de Alkmaarders voelt 2 procent zich *vaak* onveilig in de buurt. Daarmee is de ervaren onveiligheid in de buurt gelijk aan het gemiddelde in Nederland (figuur 11). Het percentage inwoners dat zich vaak onveilig voelt in de buurt is in Alkmaar vergelijkbaar met het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten (3%).

In grote lijnen beweegt de trend in Alkmaar zich in dezelfde richting als landelijk, maar bij deze kleine percentages zien kleine schommelingen (binnen de onzekerheidsmarges) er in de grafiek uit als grote verschillen, bijvoorbeeld de bewegingen tussen 2012 en 2015.

Figuur 11 – ervaren onveiligheidsgevoel in de buurt (2012-2023)
(% voelt zich vaak onveilig)

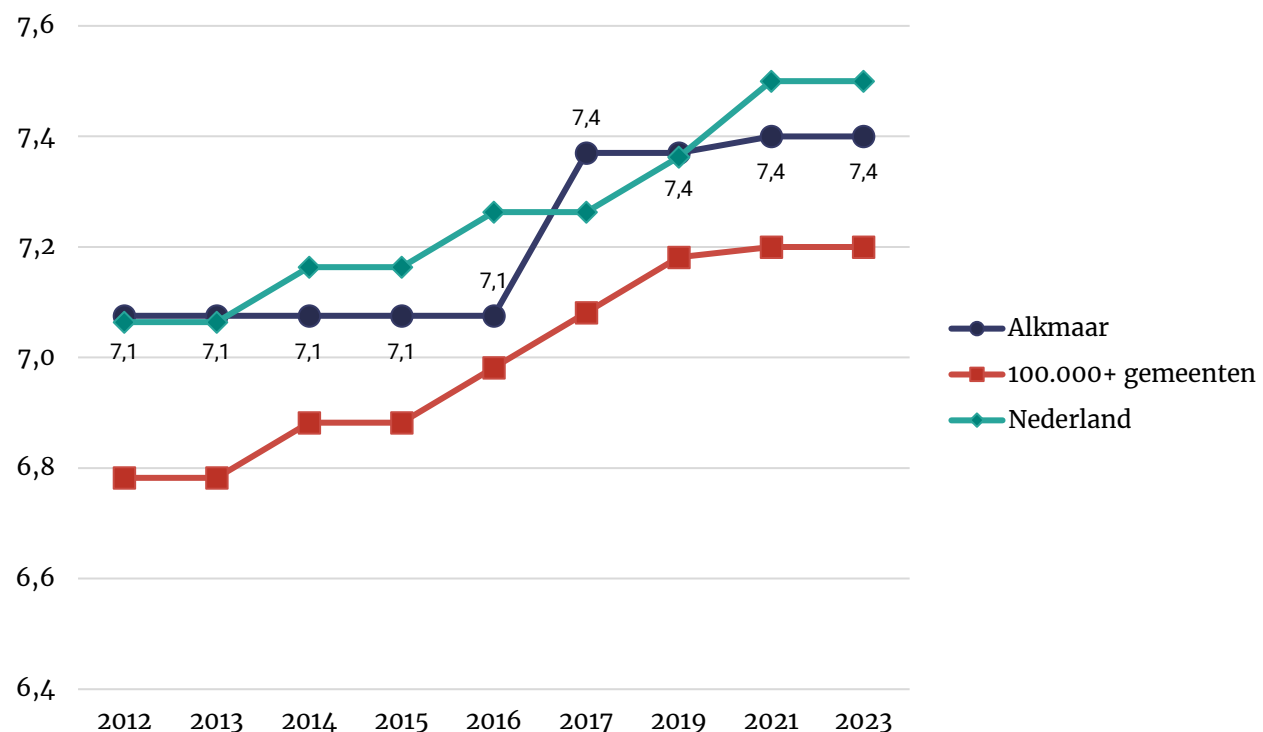

Oordeel veiligheid in de buurt

Inwoners van Alkmaar geven een 7,4 als rapportcijfer voor de veiligheid in hun buurt in 2023. Dit cijfer is gelijk aan het cijfer dat zij in 2021 toekenden aan de veiligheid in de buurt. Ook het gemiddelde rapportcijfer in Nederland en de 100.000+ gemeenten is onveranderd ten opzichte van 2021.

De beoordeling van de veiligheid in de buurt is in Alkmaar eigenlijk in de gehele periode gelijk van meting op meting, behalve tussen 2016 en 2017 toen het cijfer steeg van een 7,1 naar een 7,4. Landelijk en gemiddeld in de 100.000+ gemeenten zien we juist een heel geleidelijke toename in de rapportcijfers veiligheid.

Figuur 12 – veiligheid in de buurt (2012-2023)
(rapportcijfer 1-10)

Slachtofferschap totaal

De diverse traditionele vormen van criminaliteit zijn geclusterd in drie categorieën van slachtofferschap:

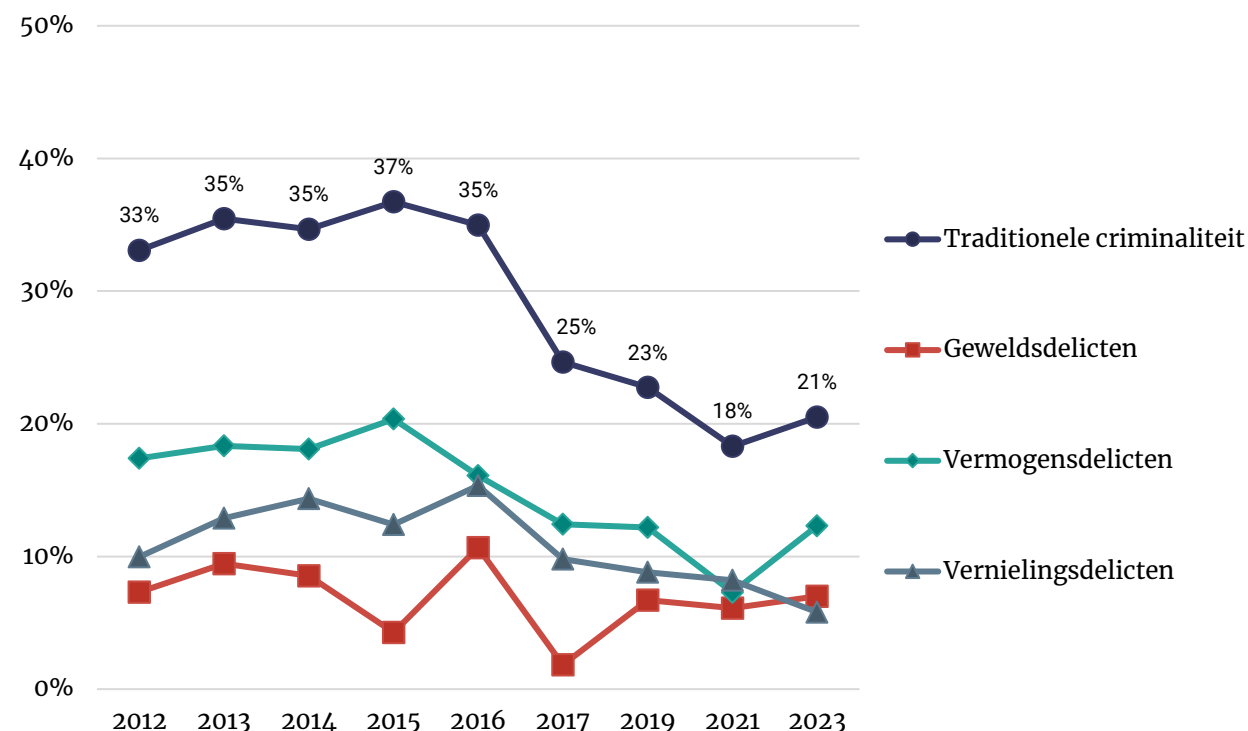
1. geweldsdelicten;
2. vermogensdelicten;
3. vernielingen;

Elk van deze cijfers is berekend op basis van het percentage inwoners dat in de afgelopen 12 maanden persoonlijk slachtoffer is geworden van één of meerdere vormen van criminaliteit.

Tussen 2016 en 2021 is er in Alkmaar een duidelijke afname in het aandeel inwoners dat slachtoffer is geworden van traditionele vormen van criminaliteit. In 2023 is er echter een significante toename ten opzichte van 2021: van 18 procent in 2021 naar 21 procent in 2023 (zie figuur 13). Dit komt door een stijging in slachtoffers van vermogenscriminaliteit (van 7% naar 12%).

Na een daling in 2021 bij vermogenscriminaliteit is het slachtofferschap in 2023 met 12 procent weer gelijk aan het percentage van 2017 en 2019. Bij het percentage van slachtoffers van vernielingsdelicten en geweldsdelicten is er geen sprake van een significant verschil tussen 2021 en 2023 (figuur 13).

Figuur 13 – slachtofferschap delicten (2012-2023)
(% slachtoffer in afgelopen 12 maanden)

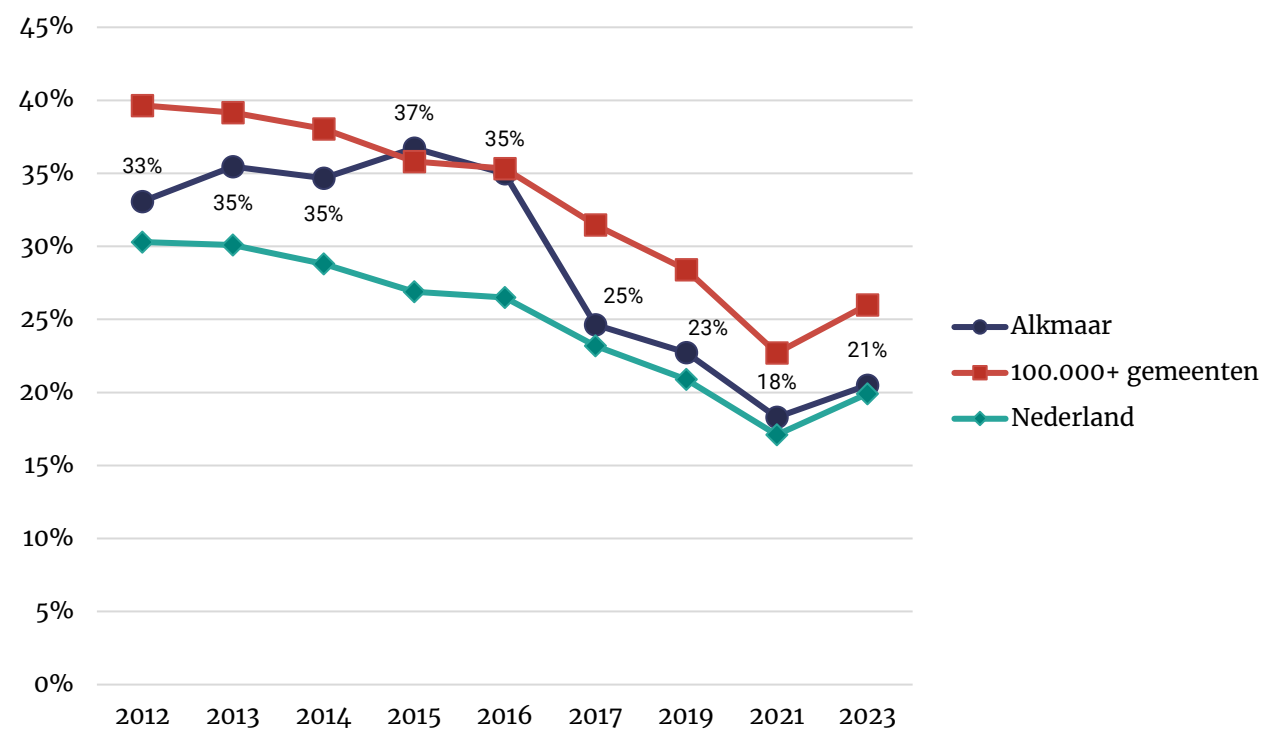

Traditionele criminaliteit

In Alkmaar zijn ongeveer even veel slachtoffers van traditionele criminaliteit als gemiddeld in Nederland. Sinds 2015 is er voor zowel Nederland als Alkmaar en het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten een ononderbroken dalende lijn geweest, in deze benchmarkgebieden is de daling zelfs nog langer gaande. In 2023 is er voor het eerst weer sprake van een significante stijging in slachtofferschap van traditionele criminaliteit, in alle gebieden.

Alkmaar zit met 21 procent onder het gemiddelde voor slachtofferschap in de 100.000+ gemeenten (26%). Het Nederlands gemiddelde voor slachtofferschap van traditionele criminaliteit is 20 procent (figuur 14).

Figuur 14 – slachtofferschap traditionele criminaliteit (2012-2023)
(% slachtoffer in afgelopen 12 maanden)

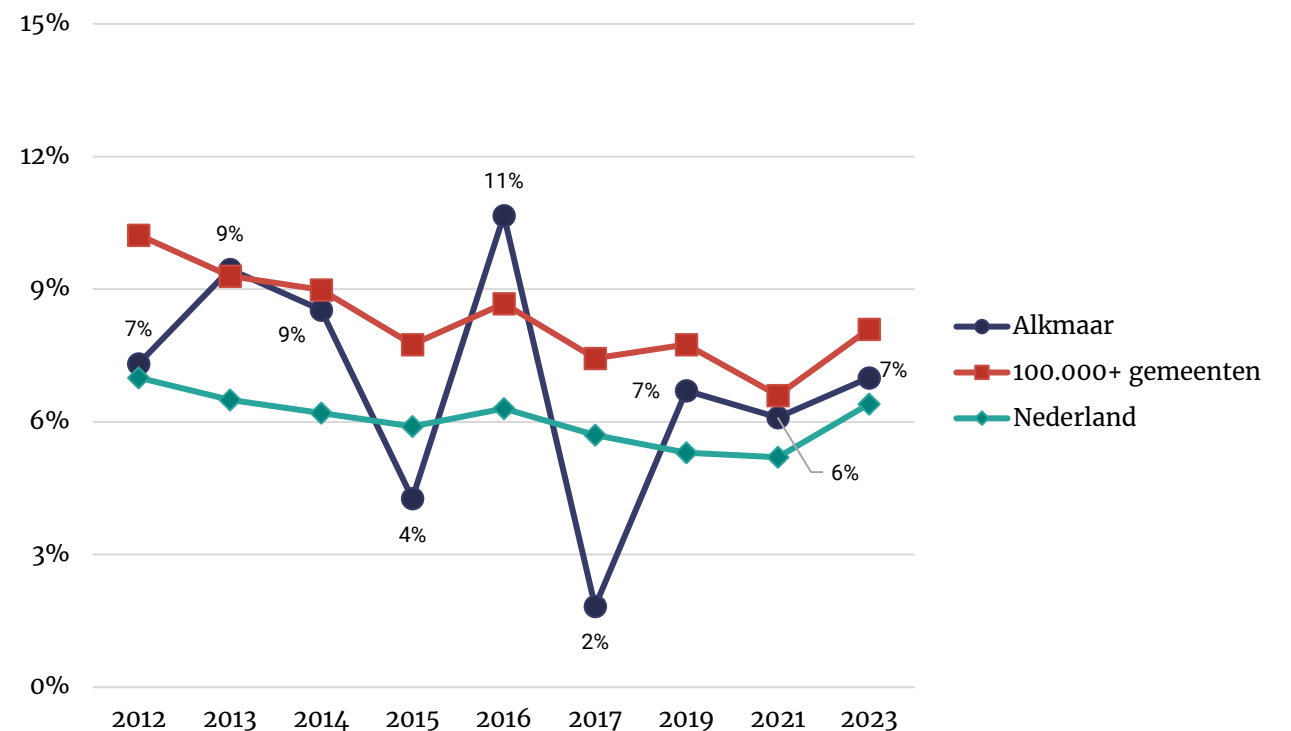
Gewelddelicten

Tot de gewelddelicten behoren mishandeling, bedreiging en geweld met seksuele bedoelingen.

Het percentage slachtoffers van gewelddelicten is in Alkmaar vergelijkbaar met de 100.000+ gemeenten en Nederland. Deze percentages zijn respectievelijk 7, 8 en 6 procent. Inwoners van Alkmaar hebben dus ongeveer evenveel vaak te maken met een gewelddelict als gemiddeld in de 100.000+ gemeenten en landelijk.

Tussen 2014 en 2019 was er sprake van behoorlijke schommelingen in het percentage gewelddelicten tussen de metingen, sinds 2019 is het beeld stabiel en in lijn met het landelijke gemiddelde (figuur 15).

Figuur 15 – slachtofferschap gewelddelicten (2012-2023)
(% slachtoffer in afgelopen 12 maanden)

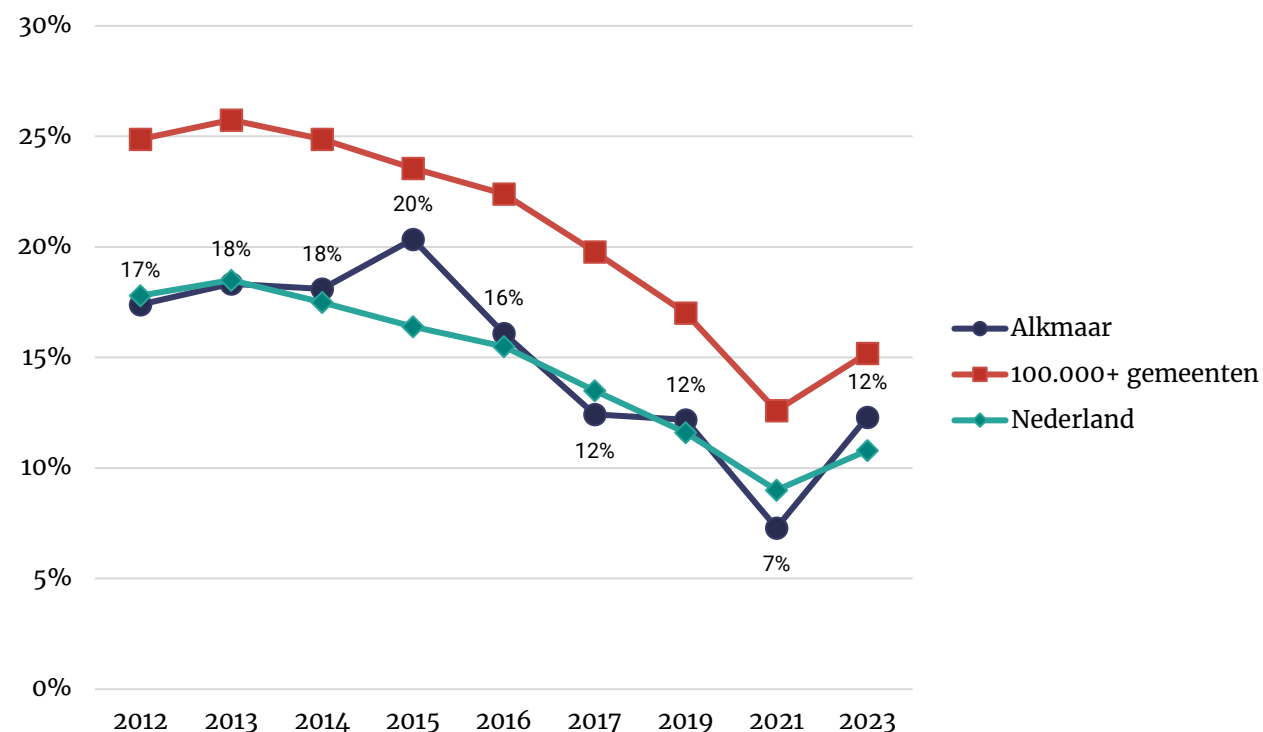
Vermogensdelicten

Bij vermogensdelicten gaat het om (poging tot) woninginbraak, fietsendiefstal, diefstal uit/vanaf auto's, autodiefstal, diefstal ander motorvoertuig, (poging tot) zakkenrollerij/beroving en overige vormen van diefstal.

Twaalf procent van de Alkmaarders is in 2023 slachtoffer geworden van een vermogensdelict, zoals woninginbraak of autodiefstal. In de 100.000+ gemeenten is dit percentage significant hoger (15%).

Vanaf 2015 is de vermogenscriminaliteit in Alkmaar sterk afgenomen, tot aan 2021, wat in lijn is met de landelijke trend. In 2023 is het percentage slachtoffers van vermogensdelicten weer gestegen van 7 procent naar 12 procent (figuur 16).

Figuur 16 – slachtofferschap vermogensdelicten (2012-2023)
(% slachtoffer in afgelopen 12 maanden)

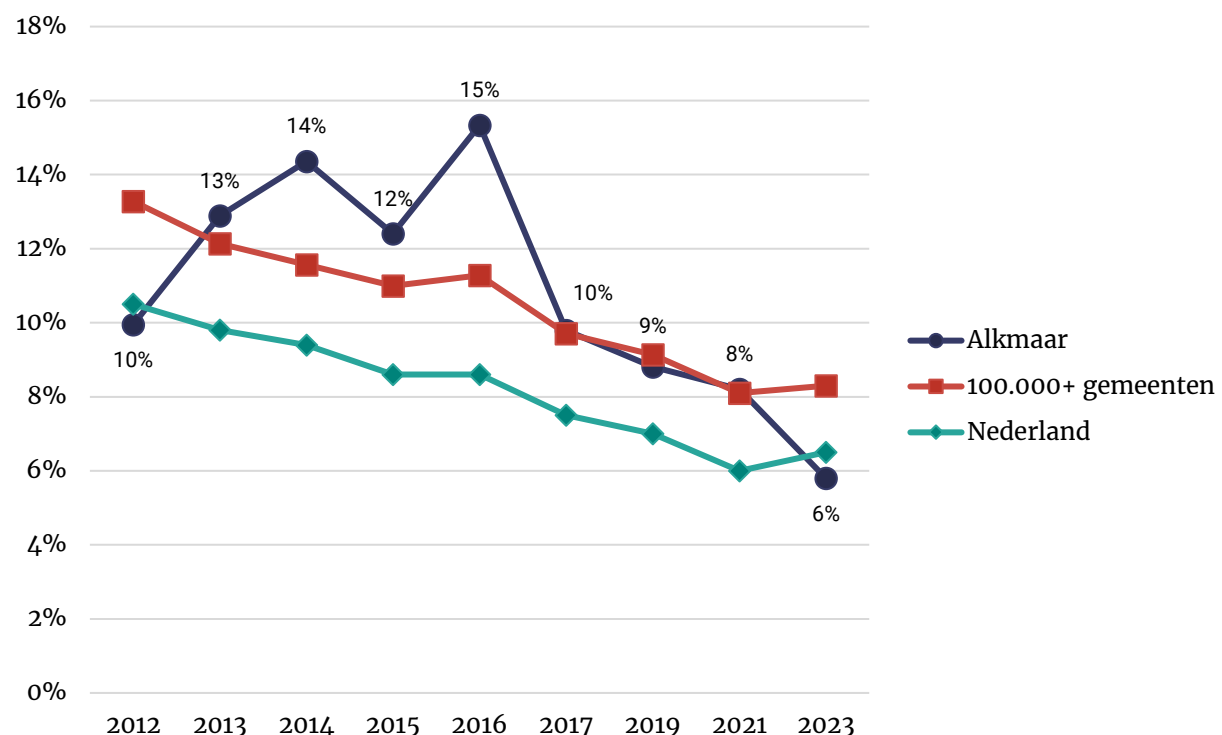

Vernielingen

In 2023 is 6 procent van de Alkmaarders geconfronteerd met een vorm van vernieling of beschadiging (figuur 17). Dit is vergelijkbaar met het gemiddelde van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners (8%) en het percentage slachtoffers van vernielingen in Nederland als geheel (7%).

Vanaf 2017 is het beeld voor vernielingen in Alkmaar goed vergelijkbaar met de trends in Nederland en de 100.000+ gemeenten. In 2023 lijkt de beweging in Alkmaar wat af te wijken van de landelijke trend, maar we kunnen nog niet spreken van een significante ontwikkeling.

Figuur 17 – slachtofferschap vernielingen (2012-2023)
(% slachtoffer in afgelopen 12 maanden)

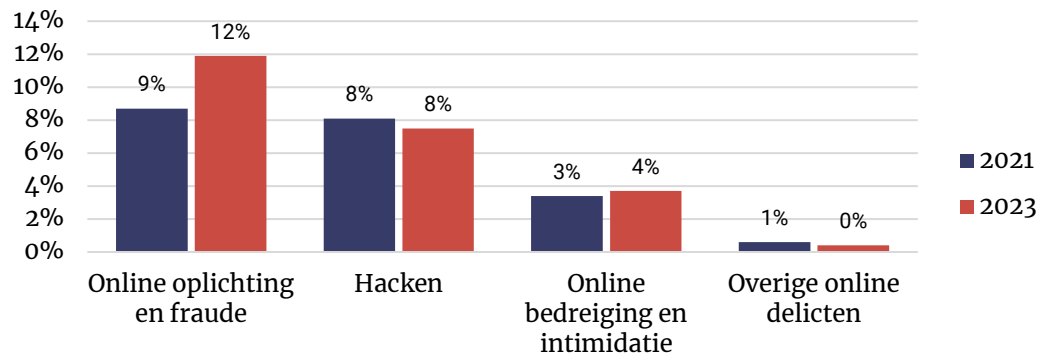

Online criminaliteit

Online criminaliteit is onderverdeeld in: 1) online oplichting of fraude; 2) hacken; 3) online bedreiging of intimidatie en 4) andere misdrijven via internet. Vanwege de sterk gewijzigde vraagstelling is het niet mogelijk om de ontwikkeling van online criminaliteit tussen 2012 en 2019, en die tussen 2021 en 2023 samen in beeld te brengen. Er zijn geen omrekenfactoren voor.

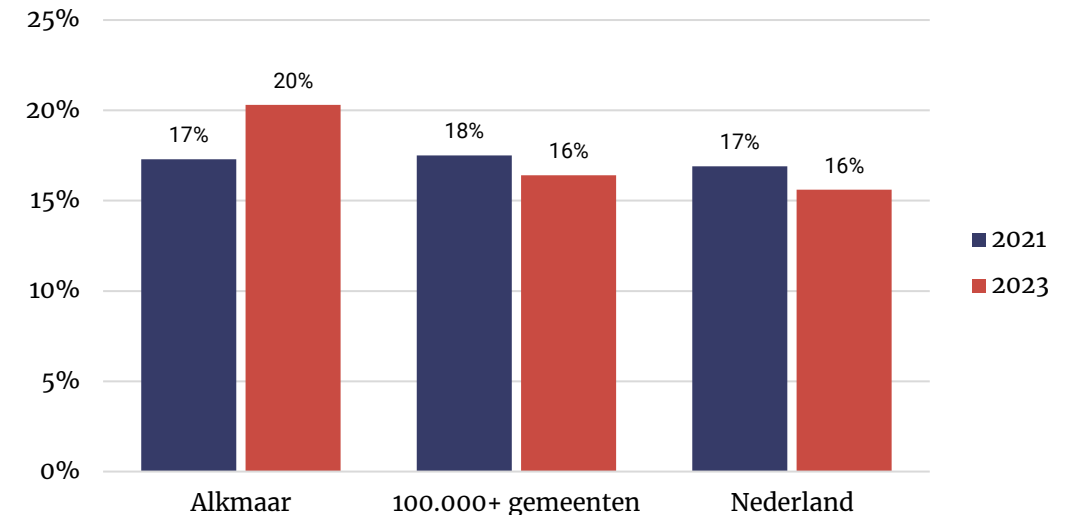
In Alkmaar werd 20 procent van de inwoners slachtoffer van één of meerdere vormen van online criminaliteit in 2023 (figuur 19). Dit is een toename ten opzichte van 2021 (17%). Bij online criminaliteit gaat het voornamelijk om vormen van online oplichting en fraude (12%), gevolgd door hacken (8%) en online bedreiging en intimidatie (4%). De toename komt vooral door online oplichting en fraude (figuur 18).

Figuur 18 – slachtofferschap online delicten Alkmaar
(% slachtoffer in afgelopen 12 maanden)

De toename in online criminaliteit steekt negatief af in vergelijking met het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten en Nederland (beide 16%). Zowel in de 100.000+ gemeenten als in Nederland is het aantal slachtoffers van online criminaliteit namelijk afgenomen (figuur 19).

Figuur 19 – slachtofferschap online criminaliteit (2021, 2023)
(% slachtoffer in afgelopen 12 maanden)

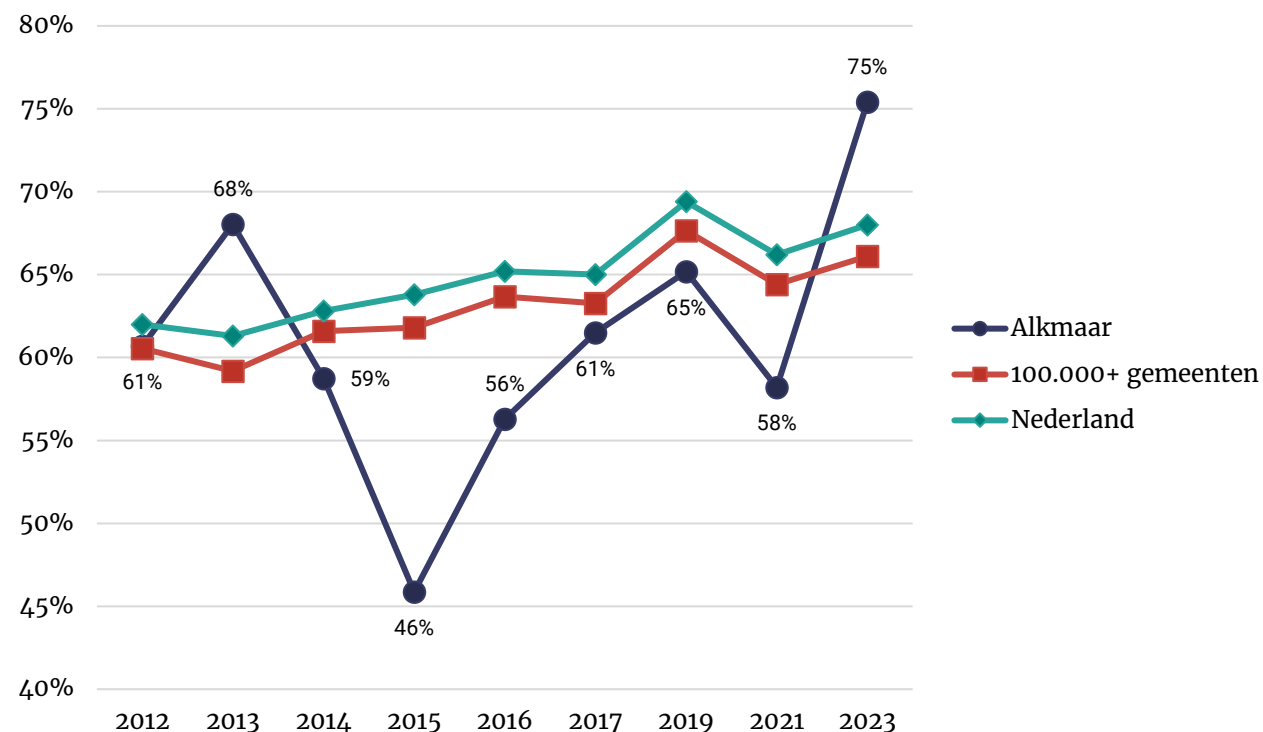

Tevredenheid laatste politiecontact

Bijna 3 op de 10 Alkmaarders (29%) heeft in 2023 contact gehad met de politie. Hiervan is 75 procent (zeer) tevreden over het laatste contact dat zij hebben gehad met de politie. Dit is een duidelijke toename ten opzichte van de 58 procent in 2021. Er waren toen ook minder inwoners die contact hadden met de politie (26%).

Hiermee is de stijgende lijn – die na een dieptepunt in 2015 (46%) is ontstaan – verder opgepakt (figuur 20). De tevredenheid over de politie in Alkmaar is voor het eerst sinds 2013 weer boven het landelijk gemiddelde en dat van de 100.000+ gemeenten, waar de tevredenheid over het politiecontact op respectievelijk 66 procent en 68 procent ligt in 2023.

Figuur 20 – tevredenheid politie (2012-2023)
(% (zeer) tevreden over laatste contact politie)

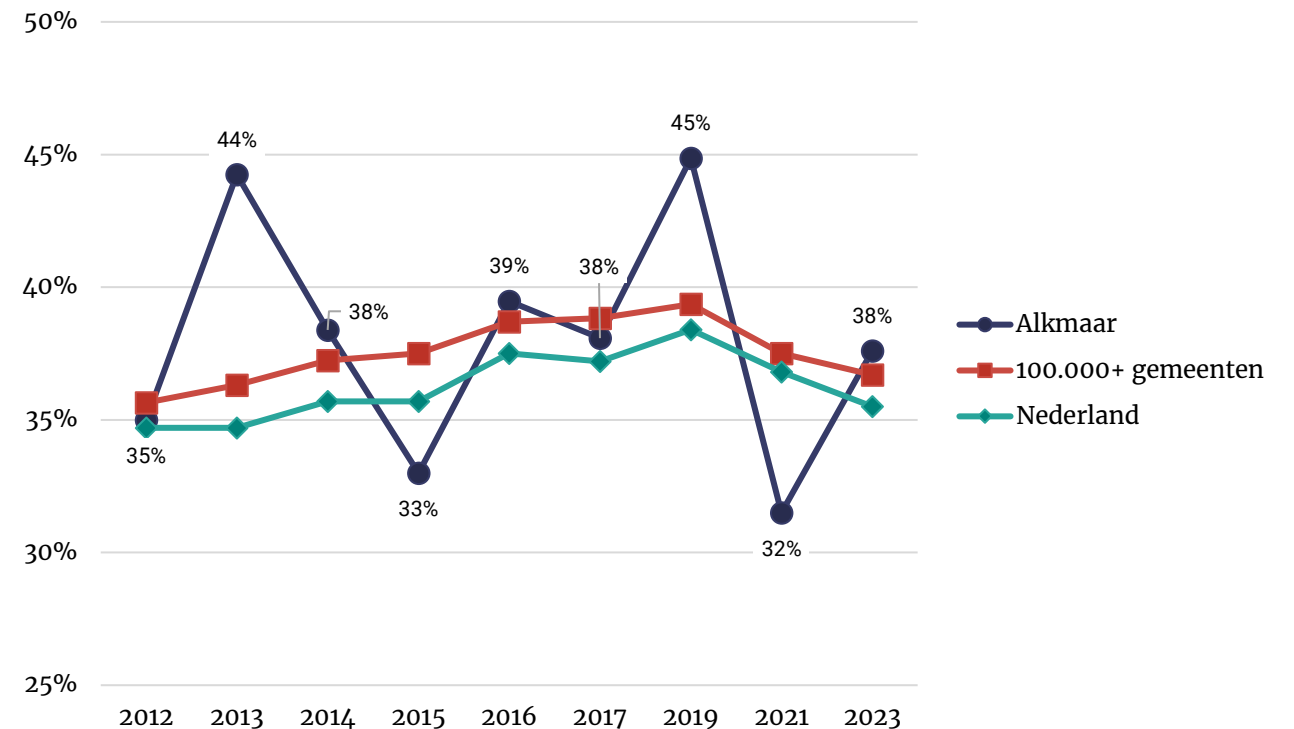

Functioneren politie

Aan alle respondenten is gevraagd of zij een oordeel konden geven over het functioneren van de politie in de buurt, ongeacht of zij contact hebben gehad met de politie. Achtendertig procent van de Alkmaarders is (zeer) tevreden over het functioneren van de politie in de buurt. Dit was in 2021 nog 32 procent (figuur 21).

De tevredenheid over het functioneren van de politie fluctueert in Alkmaar over de jaren heen. In 2023 is deze in lijn met het landelijk gemiddelde (36%) en het gemiddelde van de 100.000+ gemeenten (37%).

Figuur 21 – functioneren politie (2012-2023)
(% (zeer) tevreden over functioneren politie in buurt)

Bijlage 1: omrekenfactoren (1)

Voor het bijstellen van de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor in 2012-2023 is gebruikgemaakt van de volgende omrekenfactoren. De oorspronkelijke uitkomsten van 2012 t/m 2019 worden vermenigvuldigd met de omrekenfactoren om ze vergelijkbaar te maken met die van 2021 en 2023. Deze omrekenfactoren zijn door het CBS beschikbaar gesteld.¹ De omrekenfactor voor de 100.000+ gemeenten is een gewogen gemiddelde van de omrekenfactoren van de betreffende gemeenten, deze komt niet van het CBS.

Tabel B1 – Omrekenfactoren Veiligheidsmonitor 2012-2023

Thema's en indicatoren	Meeteenheid	Alkmaar	100.000+ gemeenten	Nederland
Leefbaarheid				
Fysieke voorzieningen in buurt	schaalscore 0-10	1,010	1,015	1,016
Sociale cohesie	schaalscore 0-10	1,051	1,043	1,019
Leefbaarheid buurt	rapportcijfer 1-10	0,993	0,998	0,998
Functioneren gemeente m.b.t. leefbaarheid en veiligheid	% (zeer) tevreden	1,042	1,079	1,108
Overlast				
Fysieke verloedering	% ervaart vaak overlast	1,086	1,015	1,021
Sociale overlast	% ervaart vaak overlast	1,267	1,083	1,030
Verkeersoverlast	% ervaart vaak overlast	1,088	0,974	0,972
Veiligheidsbeleving				
Voelt zich wel eens onveilig	% ja	1,058	0,984	1,035
Voelt zich vaak onveilig	% ja	1,600	1,377	1,429
Voelt zich wel eens onveilig in eigen buurt	% ja	0,978	0,999	0,948
Voelt zich vaak onveilig in eigen buurt	% ja	2,054	1,468	1,293
Veiligheid buurt	rapportcijfer 1-10	0,983	0,997	0,995

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2022/09/veiligheidsmonitor-2021>

Bijlage 1: omrekenfactoren (2)

Voor het bijstellen van de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor in 2012-2023 is gebruikgemaakt van de volgende omrekenfactoren. De oorspronkelijke uitkomsten van 2012 t/m 2019 worden vermenigvuldigd met de omrekenfactoren om ze vergelijkbaar te maken met die van 2021 en 2023. Deze omrekenfactoren zijn door het CBS beschikbaar gesteld.¹ De omrekenfactor voor de 100.000+ gemeenten is een gewogen gemiddelde van de omrekenfactoren van de betreffende gemeenten, deze komt niet van het CBS.

Tabel B2– Omrekenfactoren Veiligheidsmonitor 2012-2023

Thema's en indicatoren	Meeteenheid	Alkmaar	100.000+ gemeenten	Nederland
Slachtofferschap				
Persoonlijk slachtofferschap totaal	% ja, slachtoffer	1,590	1,605	1,525
Persoonlijk slachtofferschap geweld	% ja, slachtoffer	3,048	3,099	2,688
Persoonlijk slachtoffer vermogensdelicten	% ja, slachtoffer	1,183	1,455	1,348
Persoonlijk slachtofferschap vernielingen	% ja, slachtoffer	1,632	1,428	1,377
Optreden politie				
Tevredenheid laatste politiecontact	% (zeer) tevreden	1,022	1,046	1,059
(Zeer) tevreden over functioneren politie in de buurt	% (zeer) tevreden	1,542	1,32	1,370

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2022/09/veiligheidsmonitor-2021>

Colofon

Datum

februari 2025

Opdrachtgever

Gemeente Alkmaar

Rapportnummer

2025/concept

Auteurs

Bo Verstegen

Wouter Andringa (red.)

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

T (053) 200 52 00

E nl-info-publiek@ipsos.com

KVK-nummer 08198802

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

T (020) 308 48 00

E nl-info-publiek@ipsos.com

Amstelveenseweg 760

1081 JK Amsterdam